

# OKÉNKO

## D O F A R N O S T I

V Y D Á V Á F A R N O S T S V . V Á C L A V A V L E T O H R A D Ě

Ročník XXIV.

Září 2015

číslo 9

### Vzpomínka

Od nejprostšího ze tvých rysů  
až ke kroužkům tvé oční mapy  
stále tvůj obraz za obrazem  
vychází z lisu  
srdce mého...

Leč tep, jenž s nimi sem tam kvapí,  
vyvrzal všechno teplo.

Vladimír Holan

### Úvodem

Kdekdo na běžence pořvává a ohání se křesťanskými hodnotami. Přemysl Pitř a Nicholas Winton pomáhali. Za čtyři měsíce se budeme dojímat u živých betlémů a vzdychat, jak Svatá Rodina utíkala do Egypta. Sto let se od nás utíkalo na Západ. Naše domy, nemocnice, domovy důchodců, školy... už vypadají jinak než za socialismu. Máme pěkná auta jako Západoevropané, naše děti mohou studovat kdekoliv ve světě. Ušetřili jsme za hlídání hranic, jezdíme přes ně bez kontrol. Máme víc než nutně potřebujeme k životu. Západoevropané znají: „Byl jsem hladový, nemocný, na cestě, ve vězení a ujali jste se mě“. Jeden politik vloni řekl: „My nikdy do Západní Evropy nebudeme patřit“. To není věštba, můžeme to změnit. Čteme-li drsné příběhy v Bibli, třeba o obětování Izáka nebo dcery Jiftácha, postihnou-li nás katastrofy, vytýkáme Bohu, co neudělal. Neptáme se, co jsme zanedbali my. Neptali jsme se ho před válkou co by nám Bůh poradil, neptáme se dnes. Můžeme Boha žádat o pomoc? Kdy se politici sejdou s právníky, psychology, sociology, humanitárními pracovníky a stanoví pravidla pro pobyt uprchlíků a obezřetná pravidla pro případné občanství v budoucnosti? Švýcaři to umějí.

/v

### JDE O ŽIVOT!

Ano, ale jde o život věčný! – Řekl mi kdosi: pořád rozebíráte tu eucharistii, že je to Ježíšův tělesný dotek, že posvěcený Chléb se vydává pro nás denně jako strava ducha, že Krev se prolévá z našich kalichů jako Víno radosti z Těla oslaveného do Těla mystického atd. Ale mezitím se ve světě dějí hrozné věci: Evropa je ve zmatku a to vás nezajímá? Odpověděl jsem: Evropě už nikdo nepomůže. Otočila se zády ke Kristu. Musíme jednat sami. Když r. 1938 selhalo Společenství národů, Velká i Malá Dohoda, začali lidé jednat sami. Otec nakoupil plynové masky, podepřel strop sklepa bukovými kmínky, připravil zásobu konzerv atd. (V tom sklepe jsme pak po 3 týdny bojů o Brno seděli). Evropa selhala a tak musíme jednat sami. Proto vám radím jak. Jak si uchovat holý život, a to život věčný. Odkud vzít sílu, důvěru a naději. Jak ani dnes neztratit radost. A to všechno můžeme jen jako Kristovci, sami uprostřed zmateného stáda. (Křesťané rovněž kdysi takto přežili rozpad Římské říše). Žije se dál, i když jako ve Sklepě. Ten je bezpečný a my přežijeme.

Jan Rybář

### PROSÍME VÁS O OPATRNOST

**Ze zdi márnice u kunčického kostela začaly vypadávat kameny na silnici. Hlavně máme starost o děti na přilehlém skautském hřišti s ohništěm. Dohlédněte, prosíme, na děti.**

Před pár roky jsme opravili kunčický kostel. Márnice zůstala neopravená. Následkem špatné statiky má už úplně potrhané zdivo. Vzpomínáte - kostel byl zachráněn díky hluboké pilotáži základů až na skálu do hloubky 6 m. Márnice patří do pěkné architektonické kompozice celého areálu, ale kdyby bylo na mně, nechal bych ji spadnout. (Kdo se nade mnou pohorší, ať ukáže, zda pro záchranu památek udělal tolik, co já.) Čtvrt století prosím hradecké biskupy, aby nechali zpracovat seznam památek, které máme šanci udržet. Zákon nás nutí k opravě. Peníze na opravu budeme čerpat z havarijního fondu, ne z peněz farnosti, ale kdyby peníze místo na opravu dostali běženci, klidněji bych umíral. Zdivo provizorně co nejdříve zajistíme. Příští rok snad márnici staticky zajistíme a připravíme podklady pro opravu někdy v budoucnu, nebo z ní bude časem pěkná zřícenina, která nebude nikoho ohrožovat. Hlásí se někdo, kdo by si její budoucnost vzal na starost?

Václav Vacek



Během zpátečního letu z apoštolské cesty do Ekvádoru, Bolívie a Paraguaye odpovídal papež František na otázky novinářů, kteří cestovali spolu s ním.

Zástupce německé zpravodajské katolické agentury shrnul poselství poslední papežské cesty, která se někdy velice přísně obracela k bohatým a mocným a naopak velice silně oslovovala chudé lidi. Podle jeho názoru však chybělo poselství pro střední třídu – tedy lidi, kteří pracují, platí daně, zkrátka žijí normálním životem. Proč je v magisteriu římského biskupa tak málo poselství pro střední třídu. A co by asi tato poselství obsahovala? - ptal se německý novinář.

**František:** Mnohokrát děkuji, to je pěkná oprava, děkuji! Máte pravdu, je to můj omyl a musím se nad tím zamyslet. Učiním pár poznámek, ale nikoli proto, abych se ospravedlňoval. Máte pravdu, musím o tom trochu popřemýšlet. Svět se vyhrotil do dvou protikladů. Střední třída je stále menší, zatímco polarizace mezi bohatými a chudými je veliká. Možná mne právě tato skutečnost vedla k tomu, že jsem na střední třídu nebral ohled. Když mluvím o světě – nikoli o několika zemích, kterým se daří dobře, ale o světě všeobecně – je polarizace viditelná a počet chudých lidí je vysoký. Proč mluvím o chudých? Protože chudí lidé jsou středem evangelia. Když mluvím o chudobě, byť je daná sociologicky, vždy vycházím z evangelia. O střední třídě jsem pronesl pár slov, ale tak mimochodem. Myslím ale, že jste vyslovil něco, co musím udělat a prohloubit v tomto smyslu magisterium. Děkuji vám za pomoc!“

Radio vaticana

## VOLANIE PO SVÄTENÍ ŽIEN

Karol Lovaš

Z Nemecka a Írska zaznieva z oficiálnych cirkevných kruhov volanie po svätení žien za diakonky.

Dlhodobým zástancom poverovania žien týmto úradom bol aj jezuita, a niekdajší milánsky arcibiskup a kardinál Carlo Maria Martini, všeobecne označovaný za jedného z veľkých mužov cirkvi po Druhom vatikánskom koncile. Liturgické knihy latinskej cirkvi ešte do 12. storočia dosvedčujú diakonskú vysviacku nielen mužov, ale aj žien. Názory sa rôznia vo výklade toho, aký charakter malo samotné svätenie a akými úlohami boli ženy zmocnené.

### K sväteniu žien za kňazov

Pri téme je dôležité uvedomiť si tú skutočnosť, že všetko to, čo môže v cirkvi vykonávať diakon, môže za určitých okolností robiť ktorýkoľvek laik. Neexistuje žiadna služba v katolíckej cirkvi vyhradená diakonovi, ktorú by nemohol realizovať pokrstený muž alebo žena. Treba rozlíšiť, že v prípade diakonátu nejde o kňazské svätenie. Na diakonov sú podľa cirkvi „vkladané ruky nie pre kňazstvo, ale pre



službu. Posilnení sviatostnou milosťou slúžia Božiemu ľudu v spoločenstve s biskupom a jeho kňazským zborom službou liturgickou, kazateľskou a charitatívnou.“

Jasný postoj ku sväteniu žien za kňazov vyjadril v roku 1996 v apoštolskom liste „*Ordinatio sacerdotalis*“ pápež Ján Pavol II., keď napísal, že „cirkev nijako nemá moc udeľovať kňazskú vysviacku ženám a že toto rozhodnutie majú s definitívnou platnosťou prijať všetci veriaci cirkvi.“

Niekoľko rokov predtým, v roku 1983, sa na Jána Pavla II. obrátila Ludmila Javorová z Brna. Informovala ho, že bola v roku 1970 v „podzemnej katolíckej cirkvi v Československu“ vysvätená biskupom Felixom Davídkom za kňaza.

Automaticky, podľa platných pravidiel, upadla do trestu exkomunikácie. Ján Pavol II. ho z Javorovej sňal. Následne napísal „*Ordinatio Sacerdotalis*“.

Ludmila Javorová ešte dlho potom pracovala vo farnosti ako katechétka a členka farskej rady. Rozhovor z r. 2010 vám nabízime.

### Kvôli čomu ste túžili po kňazstve?

V prvej rade jsem chtěla sloužit. Objížďeli jsme rády a mluvili jsme se sestrami, jedna z nich byla Vojtěcha Hasmandová (generální představená Kongregace Milosrdných sester sv. Karla Boromejského, je kandidátkou na svatořečení, pozn. red.), kterou jsme navštívili několikrát a ona říkala Felixovi: „Zatímco ve věznicích pro muže kněží tajně zpovídali, sloužili mše, rozdávali Tělo Páně, vězeňkyně takové možnosti neměly. Dělejte s tím, otče, něco, my jsme o tom ve vězení často mluvily. Pronásledování křesťanů není něčím výjimečným.“

To byl tedy pádný důvod, byla jsem si vědoma, že pokud se dostanu do vězení (jednou nohou jsem tam stejně již byla), mohla bych tam eucharistií sloužit vězeňkyním.

To je úkol od Boha, který církev dosud neřešila. Ale to není jediný důvod pro svěcení žen.

### Eutovali ste niekedy svoje rozhodnutie?

Ne, nikdy. Ani mi to na mysl nepřišlo. Pouze

jednou jsem řekla, že dar nelze vrátit. Bylo to v době, kdy na mě tlačili, abych se svého kněžství písemně zřekla. Kopii protokolu, který se mnou církevní úřad sepisoval, mi nedali. To se mě hluboce dotklo, přece, když po mně někdo chce něco podepsat, musím vědět (i po letech), co jsem podepsala. Z dob dávných jsem udělala zkušenost, že každá svátost svěcení byla udělována v přítomnosti svědka, aby byla třeba po letech dokazatelná pravost svátosti svěcení.

(Po deseti letech za mnou přišli lidé s otázkou, zda bylo mé svěcení pravé. Svědek tehdy mohl dokázat, že biskup Davídek ještě před vzkládáním rukou řekl: „Mám úmysl světit. Máš úmysl přijmout?“ A já jsem odpověděla: „Ano.“)

### Boli ste vysvätená sama, alebo vás bolo viac? Predpokladám, že išlo o tajnú záležitosť.

Samozřejmě, vše bylo přísně utajeno, nikdo nic nevěděl. Byla jsem sama, svědkem byl Felixův bratr.

### Kolko žien vysvätil biskup Davídek za diakonov a kňazov?

Nejsem si jista, zda má smysl bavit se o počtu žen vysvěcených na jáhny a kněze, protože vy byste mi právem mohli namítnout, proč se nestýkáme, proč spolu nejsme v kontaktu. Bylo jich více – po nějaké době od svěcení řekl Felix: „Není dobře, abys zůstala sama. Mělo by vás být více, ale není nikdo.“ Později byly, ale také byly pod velkým tlakem, nebyly schopny o tom hovořit a po nějaké době se zřekly své služby, a proto nemohu toto téma ani otevřít.

### V roku 1983 ste napísali pápežovi Jánovi Pavlovi II. Dôvod?

Napsala jsem mu, že jsem přijala svátost svěcení, ale že nebylo možno s ním o tom dopředu jednat. Biskup Davídek několikrát žádal o audienci u papeže, ale marně. Já sama jsem na to dosti kladla důraz, stále jsem mu to připomínala.

### Ján Pavol II. z vás sňal exkomunikáciu. Neskôr napísal „Ordinatio sacerdotalis“. Kto je teda vlastne Ludmila Javorová? Je kňazom, alebo nie je?

V době, kdy jsem svátost přijímala, ten dokument ještě neexistoval. Nikde veřejně nevystupuji, zbytečně o tom nemluvím, ale jsou situace, kdy jedním s vědomím, že jedním jako kněz.

Svátost kněžství vtiskuje člověku nezrušitelné znamení, které nelze odepnout. Lze to přirovnat k mateřství – když se žena stane matkou, její mateřství nelze odložit, je s ní nerozlučně spjata. Kněžství je svým způsobem také formou mateřství. Šlo by to možná odložit, kdybych to nebrala na vědomí, kdybych se ocitla v nebezpečí, že to skutečně vyhasne. Nepopírám, že to nebezpečí tady je, ale já se nechci kněžství zřikat.

### Ako prežívate chvíle, keď kňaz berie do rúk chlieb a víno a premieňa ich na Kristovo telo a krv?

O můj osobní prožitek tolik nejde, ten bývá

různý, ale pokusím se to vyjádřit jedním slovem, které mi jde přímo ze srdce, a to je „Láska“ – slovo, které je používáno v mnoha významech – zde v případě Eucharistie toto slovo znamená vytrysknutí jako pramen vody z nitra, a to velmi často. Tam si ani tak neuvědomujete nějaké konkrétní prožitky, ale je tam právě ona Láska. Existují věci, ke kterým se člověk musí dopracovat, které jsou mezi ním a Bohem.

#### **Vyhledávají vás ľudia?**

Často jsem byla dotazována svými přáteli i lidmi cizími, navštívila mě dokonce nějaká paní až ze severních Čech... Nechci však, aby mě lidé vyhledávali, protože se domnívám, že je zklamání – cítím totiž, že mají nějakou představu, do které jim já nezapadám. Ta žena si tenkrát myslela, že ji budu sloužit (mši), ale to já neudělám nikdy nikomu. To bych sloužila sama sobě, ne Bohu. Odmítla jsem spolupráci s rakouskými ženami, které jsou dnes svěceny na kněze. Nepřeji si totiž dělat něco ilegálně, ke svěcení žen musí církev dospět „sama“ a jen Bůh je natolik mocný tyto věci změnit a já mu nehodlám nikterak překážet v jeho působení.

I když dělám rozdíly v hierarchii, jsem si vědoma, že patřím do církve a jsem její součástí, proč bych neměla věřit Tomu, který už v mém životě udělal tolik věcí z lidského pohledu nemožných. Proč bych neměla věřit, že ten čas přijde, že si Bůh cestu otevře, ať s tím kurie bude souhlasit, nebo ne.

#### **Dá sa tomuto pôsobeniu nejak pomôcť?**

Někdo může namítnout, že by se k tomu mohlo přispět, ale já to nebudu, kdo by přispíval. Nebývala jsem nikdy bojovník, spíše tahoun, ale dnes už mám věk a vím, že boj strašně vyčerpává a já se stále potýkám s tím, abych si uchovala jakési vnitřní ticho, což v boji nelze, boj vás zcela pohltí.

A tady se musím dotknout velmi živé otázky, živé do té míry, do jaké ji hodláte žít – stále vidíte potřeby a kněz je tady od toho, aby probouzel ducha; aby nehledal jen svou vlastní svatost, ale usiloval o svatost druhých. To je dilema, které stále uvnitř sebe prožíváte. Mám potřebu vyhledávat samotu, pokud nejsem po několik dní alespoň chvíli v tichu, skomírám. Toto jsem vždy věděla, ačkoli jsem léta nemohla být sama. Toto vím i dnes, a i když se třeba vydám do krajnosti, vím, že musím následovat samotu v tichu. V tichu jste Pánu Bohu k dispozici.

Nejde mi o žádné mystické zážitky. Z života svatých si odnesete mnoho ideálů a pak na Vás Pán dopustí období tvrdých zkoušek, zpočátku se držíte ideálů nesmírně pevně, až postupem času všechny ty ideály pustíte.

Jednou jsem měla zvláštní sen: Vycházela jsem z gotického kostela, kde jsem měla spoustu svých známých. Na chodbě jsem viděla pracovat dělníky, bylo tam lešení a tím, jak jsem na něco upřela zrak, jsem se propadla. Držela jsem se, co nejpevněji to šlo, ale nakonec jsem spadla do hrozného prachu a špíny a slyšela jsem sama sebe křičet: „Eliško, prosím, vytáhni mě!“ Uvažovala jsem, co ten sen může znamenat.

Až po letech mi došlo, že člověk musí opustit své ideály, musí „spadnout na dno“ a pak ho Pán Bůh pozvedne.

#### **Čo podľa vás potrebuje dnešná cirkev?**

Daleko více porozumět světu. Ona je za svět zodpovědná, ale vůbec do něj nevychází. Tu zodpovědnost z církve nikdo nesejme. Existuje např. řada farních společenství, která ale nemají žádný pořádný program ani cíl.

Kněz není zodpovědný jen za farnost, resp. za ty, kteří věří a praktikují, ale i za ty, kteří nevěří. Druhá věc je, že někteří lidé nemohou věřit tím způsobem, jak my si představujeme, úroveň jejich víry je jiná, do kostela nechodí, a přece věří. Někteří lidé se setkávají s Bohem v utrpení. Poslouchají náboženské programy v rozhlasu. Jsou si vědomi své víry. Nevede takové lidi sám Bůh?

Myslím si, že ještě nenašel pro ně ten pravý čas, aby začali navštěvovat kostel. Nejsem povídací typ, nicméně mám snahu být s těmi lidmi v kontaktu, zajímat se o jejich životy, ale nemám odvahy je ještě pozvat do kostela. Protože cítím, že na nás nejsou připraveni, stejně jako my na ně.

#### **Ako vidíte budúcnosť cirkvi?**

Nevím, to si netroufám říct. Domnívám se, že církev musí projít utrpením, neboť utrpení člověka vede k sebereflexi, očisťuje ho.

#### **Prečo si myslíte, že by mala svätiť ženy?**

Protože jasně vnímám potřeby, které místo žen nikdo nenaplní. Navíc si myslím, že je velikým přínosem, sblíží-li se na duchovním poli muž a žena, když na něm mohou tyto dvě bytosti pracovat. Vždyť je to ohromné bohatství, ze kterého by církev vytěžila. Jak říkával Felix, „je třeba dát dohromady ženskou pastoračku i liturgii. Analýza všech západních i východních liturgií je stavěna mužsky. Nesmí se ovšem stát, že by vznikla liturgie stavěná pouze žensky, rozumějme ženská liturgie. Měla by vzniknout liturgie celého člověka.“

Můžete namítnout, že je to jedno, zda se mod-

lím jako muž, nebo jako žena. Jistě že ano, pokud jsem na to zvyklá, ale není to jedno ve chvíli, kdy si uvědomím sama sebe jako „já“, sebe jako osobu. Vidím v tom vývoji přínos pro církev, která toto téma vnímá jinak než svět, protože svět mezi mužem a ženou rozlišuje až nezdravě, což spíše vede k rozdělení než k celosti.

#### **Dožijeme sa, že budú ženy prijímať kňazské svätenie?**

Ne, já určitě ne. Tak rychle k tomu nedojde, ale dojde k tomu zcela jistě. Víte, myslím si, že už tady deset let nebudu, až se to stane, a to je krátká doba přece...

#### **Akú úlohu ste v celom kontexte zohrali vy?**

Upřímně řečeno, netroufám si na to odpovědět. Ani to není mým úkolem.

#### **Ďakujem za rozhovor.**

P.S. „Lidé si stále představují spiritualitu jako bezmeznou lásku Boží, kterou je třeba stále pěstovat. Jenže ta láska není záležitostí pouze citu, jsou chvíle, kdy žádnou lásku cítit nebudu. Musím kráčet ve svých povinnostech a vědět, co tím buduji.“

Cit je proměnlivý, a přitom se pracovat musí stejně. Měly bychom si to uvědomit zvláště my ženy. Od toho se odvíjí i pokoj. Mám-li mít pokoj v duši, musím unést sebe a důvěřovat Bohu, že on je dárce pokoje, i když momentálně mám špatnou náladu, druzí mě nepřijímají nebo něco prožívám.

Těžiště musí být v duchovním ukotvení, jinak se ženy stávají nepřejícími, neumějí zakrýt chyby svých protějšků atd. Pokud není člověk zakotven v Bohu, nežije s Bohem, nenalezne pravý pokoj.“

*Ludmila Javorová*

#### **OSLOVIT SVĚT – OSLOVIT CÍRKEV**

Kardinál Roncalli překvapil svět tím, že si po zvolení papežem vzal pokorně jméno nehodného papeže ze středověku. Kardinál Bergoglio překvapil zase tím, že si zvolil jméno chudáka Božího, svatého Františka. Toho uznávají všechna náboženská vyznání i lidé dobré vůle na celém světě. A právě ty chce římský biskup František oslovit. Jim také platila jeho první slova: „Bona sera“, dobrý večer! Svým prostým životem je už dnes brán jako mluvčí všech slušných lidí na celém světě. Dát si svatého Františka do erbu byla dobrá volba! Právě svatý František kdysi oslovil Církev. Chtěl jí vrátit svobodu chudoby. Založil hnutí, ale vecpali ho do kláštera: byl strach z evangelia... Svatý František mohl zachránit Evropu od nevolnictví. Nenastaly by lidové revolty proti bohaté církvi, nebyla by nutná ani Francouzská revoluce. Teprve až po 800 letech, díky Bergogliovi - Františkovi, se dostala františkánská idea za zdi Vatikánu. Vejde i do církve? Papežskými dekrety se církvi nepomůže, pouze přitažlivostí světeckých postav. Podaří se to? Nebo „šťastně“ přežijeme papeže Františka a pak všechno půjde zase postaru dál?

*Jan Rybář*



## NIC NEVÍME O JEJICH STRÁDÁNÍ

Achmadulla Popala byl tlumočník, který pracoval pro britskou armádu v Afghánistánu. Když se vrátil domů, začali mu vyhrožovat. Vzkazovat, že jako zrádce, který sloužil „ka-fírům“, přijde o hlavu. Co udělá člověk, který žije v zemi, kde každý den někdo z podobných důvodů přijde o hlavu? Uteče tam, kde mu ji nechají sedět pevně na krku. Achmadulla si to namířil západním směrem – nejdřív do Íránu, pak tajně přes hranice do Turecka a odtud už na starý kontinent. Třeba mu vynikající angličtina a zkušenosti s prací pro britskou armádu budou k užtku. Jenže do kýženého bezpečí a prosperity nedošel. Extremisté ho lapli dřív, než se stačil rozpustit v tisících jemu podobných, kteří se hrnou do našich pěkně vystlaných teplých evropských domovů.

### Zachránit si život

O Popalovi a dalších Afgháncích, kteří dnes a denně umírají v důsledku bojů, teroristických útoků nebo poprav organizovaných islamisty pro výstrahu ostatním, se v našich sdělovacích prostředcích moc nedozvíme. Ani o skutečném stavu věcí v Sýrii, natož pak v tak často zmiňované Eritreji. Na stránkách novin a obrazovkách televizí totiž nezbyvá místo pro relevantní informaci o důvodech, které vedou statisíce a miliony lidí, aby opustili své domovy. Mediální prostor je totiž zaplněn hlavním tématem současné uprchlické krize – a tím je náš strach. Obavy o náš blahobyt. O evropské hodnoty, sociální systémy a dodržování nočního klidu.

Jenže ve skutečnosti je tím podstatným, co bychom se měli dozvědět, něco jiného. Třeba jak žijí lidé ve válkou zmítané Sýrii. Co představuje dennodenní teror v Afghánistánu a Iráku. Co způsobuje zoufalství lidí, kteří se dali na cestu, aby si zachránili život, důstojnost, svobodu. Měli bychom znát jejich osudy, jejich motivaci i minulost, abychom si pak mohli dovolit tvrdit jako naši dokonale informovaní vrcholní politici, že většina uprchlíků jsou ekonomičtí běženci, vysmátí mladí muži, kteří se chtějí v Evropě válet nebo tady páchat trestnou činnost. Jenže ono není třeba nijak zvlášť pátrat, aby vyšlo najevo, že věci se mají jinak a že podobné výroky jsou nejen lži, ale šířením poplašné zprávy a vyvoláváním rasové nenávisti.

Znám mnoho uprchlíků a skoro všechny afghánské přistěhovalce v České republice. Ani jeden z nich „nesedí“ na dávkách. Všichni pracují, a to legálně, tedy i odvádějí daně. Jeden je záchranař, další kuchař, jiný můj známý pracuje jako vedoucí autoservisu. Nedávno přijel mladý muž s rodinou, kterého naše úřady poslaly integrovat se do Havířova, a diví se, že tam trpí sociálním vyloučením ... nezná ještě jazyk, umí ale skvěle anglicky a hledá práci. V Londýně Afghánci a Pákistánci usedli především za volanty taxíků. Pracují 14 až 16 hodin denně a na rozdíl od taxikářů pražských mají skvělou pověst.

Osobní zkušenost ale není žádná analýza. Tak co takhle informace UNHCR (<http://www.unhcr.org/556725e69.html>).



Už v loňské výroční zprávě je jasně řečeno, že hlavním důvodem, proč miliony lidí nyní utíkají ze svých zemí, je válka. Nikoliv nedostatek mercedesů na afghánském trhu. Konkrétní počty podpořené zkušenostmi pracovníků organizací, které na rozdíl od politiků přímo v uprchlických táborech rozmístěných kolem Sýrie pracují, jasně dokládají, že se k nám lidé hrnou nikoliv kvůli přídávkům na děti, ale protože věří, že jim pomůžeme zachránit si život.

Několik milionů z nich se nejdřív dobrodalo do uprchlických táborů třeba v Libanonu nebo Jordánsku. Mnozí čekali, že konflikt skončí. Až když přestali věřit, že se toho dožijí, vydali se na cestu. Je to zásada provázející všechny válečné konflikty – lidé se nejdřív přemísťují k sousedům, kteří přijmou největší nápor. V šestimilionovém Jordánsku je přes milion uprchlíků. Až po několika letech beznaděje se vydávají na delší pochod. Mimochodem, i podle OSN je většina uprchlíků směřujících do Evropy ze Sýrie. V Pákistánu je nejméně 1,5 milionu afghánských uprchlíků, kteří žijí často v zoufalých podmínkách. Stále častěji se stávají obětmi násilí ze strany extremistů.

### Komu věřit?

Kromě hrůzy z davů darmožroutů se český občan ještě má bát muslimů. Neboť nám v naší ateistické společnosti zničí křesťanskou kulturu, přijdeme o své evropské hodnoty a tradice. Ovšem o tradicích syrských, afghánských a třeba iráckých muslimů toho víme pramálo. Tak například. Nedávají zásadně své rodiče do domovů důchodců. Hanbáři. Muži jsou sice obviňováni z holdování mnohoženství, zato ale neopouštějí nikdy své stárnoucí manželky nebo malé děti kvůli nové kamarádce na pracovišti. Nepijí alkohol. Aha, možná tady je pes zakopán. Máme mít strach z toho, že nám zavedou prohibici? To spíš my je naučíme pít pivo.

Proč mám věřit našim politikům včetně toho nejvyššího, který mne straší terorem a ghetty, když z úst mnohem povolanějších kolegů

i humanitárních pracovníků, slyším: Uprchlíci nejsou žádní vyslanci Islámského státu, řada z nich jsou lidé vzdělaní, umějí anglicky, ti, kteří neumějí nic, se většinou touží něco naučit nebo někde pracovat. Bezesporu jsou mezi nimi i lidé s kriminálními sklony, lenoši a padouši, procentuálně asi stejně zastoupení jako v české společnosti.

A hlavně. Jsou to oni, kdo strádají. Nikoliv my. Petra Procházková, LN 2.9.2015

## VĚDCI PROTI STRACHU A LHOSTEJNOSTI

*Cílem této výzvy není zlehčovat skutečnou rizika plynoucí z imigrace. Cílem této výzvy není agitovat za konkrétní kroky ve vztahu k uprchlíkům. Cílem této výzvy je důrazně se vymezit proti tomu, jakým způsobem je v naší zemi rozdmýchávána a všeobecně tolerována etnická a náboženská nesnášenlivost - dopřáváním sluchu extremistickým hnutím, šířením překroucených i zcela lživých zpráv, které posilují paniku, jež ve výsledku vede k dehumanizaci lidí v nouzi, diskriminaci i k násilí z nenávisti. Vadí nám, že politici a média, místo toho aby prokázali charakter a zodpovědnost, často mlčí a dávají tak šíření strachu a nenávisti prostor, a mnohdy se ho dokonce aktivně účastní v honbě za sledovaností či popularitou.*

*Jsme vědci a vědkyně, akademici a akademičky, výzkumní pracovníci, studenti a studentky vědeckých oborů, lidé, jejichž základní schopností i hodnotou by mělo být kritické myšlení, schopnost nazírat problémy nezaujatě, pracovat s informacemi, rozeznat fakta od hypotéz a nedopouštět se manipulací. Jsme znepokojeni prudkým nárůstem xenofobních nálad ve společnosti a aktivitou extremistických skupin, které nemají dostatečnou protiváhu. Radikalizace společnosti skrze strach je podle nás jedno z největších nebezpečí, které nám v souvislosti s imigrační krizí hrozí. Toto téma musí být předmětem diskuze, ta však musí být vedena s chladnou hlavou a na základě faktů.*

## Vědci proti strachu a lhostejnosti

My, zde podepsaní vědci a vědkyně, pracovníci akademických a výzkumných institucí, jsme velmi znepokojeni prudkým nárůstem xenofobie ve společnosti. Mnozí politici i média užívají rétoriku strachu z cizinců a lhostejnosti k jejich utrpení, dříve považovanou za extrémní a nepřijatelnou. O imigrantech, lidských bytostech, se píše, jako by šlo o škodnou zvěř či parazity valící se do naší vlasti, aby vysávali sociální systém nebo rovnou vraždili a znásilňovali. Cizinci žijící v Evropě jsou vykreslováni jako pátá kolona, podvodníci a zločinci. Muslimové jsou házeni do jednoho pytle s teroristy, bez ohledu na jejich skutečné názory či nepřebornou rozmanitost náboženských směrů, které vyznávají. Dennodenně se z našeho údajně holubičích národa ozývají hlasy přející té či oné skupině cizinců smrt. Nic z toho neodpovídá realitě a neodráží ani tak skutečnou migrační krizi, jako nemoc naší vlastní společnosti, která ztrácí lidskost a zdravý rozum.

Proto **žádáme politiky**, aby nezneužívali cizí neštěstí k hromadění levných politických bodů. Jedněte jako odvážní státníci, nikoli jako malicherní obchodníci s mocí! Vyzýváme vás, abyste ve věci přijímání uprchlíků zohledňovali skutečné potřeby a možnosti, ne vrtkavé nálady veřejného mínění. Všem, kdo v Evropě hledají útočiště, by mělo být zajištěno bezpečí a důstojné zacházení. Ti skutečně potřební musí být přijímáni a integrováni na základě individuálního a spravedlivého výběrového procesu, aniž by je předem diskvalifikovala jejich etnická či náboženská identita.

## DVANÁCT TISÍC ISLANDŮ CHCE K SOBĚ DOMŮ MIGRANTY

Vláda až dosud uváděla, že je ochotna přijmout maximálně 50 migrantů, premiér však hodlá současnou situaci diskutovat s ministry. Islandané současnou uprchlickou krizi pociťují jen minimálně. Izolovaný ostrov na severním cípu Evropy je spíše cílem turistů než zbídačených migrantů ze Sýrie, Afghánistánu či Eritreje. Osudy trpících jim však nejsou lhostejné. V rámci petice na Facebooku s názvem „Sýrie volá“ se už 12 tisíc Islandanů vyslovalo pro pomoc syrským migrantům.

Když přihlédneme k tomu, že Island má pouhých 323 tisíc obyvatel, jedná se o úctyhodné číslo. Na Islandu navíc každým rokem klesá míra porodnosti. Pokud by však každý Islandan, který se k petici připojil, přijal alespoň jednoho uprchlíka, vzrostl by skokově počet obyvatel této severské země o 3,7 procenta.

Lidé jsou ochotni uprchlíky nastěhovat k sobě domů a poskytnout jim i základní potraviny, píše server The Iceland Review. „Ráda se postarám o jejich děti, vezmu je do školky, školy nebo kamkoli budou potřebovat. Můžu lidem vařit a nabídnout jim mé přátelství,“ píše pod peticí jedna ze signatářek. „Mám volný pokoj v prostorném bytě. Byl bych moc rád, kdybych ho mohl sdílet s někým dalším a pomáhat mu,“ píše další zastávce přijímání migrantů.

**Apelujeme na média**, aby si uvědomila svou nesmírnou moc nad názory společnosti. Informujte pravdivě a s chladnou hlavou, nešíte vykonstruované senzace a paniku. Svoboda slova patří k tomu nejcennějšímu, co máme. Užívejte ji zodpovědně a citlivě. Historie učí, že strach plodí nesvobodu. Svoboda slova, zneužitá ke lži a očerňování nevinných, zabíjí sebe samu.

Především ale **prosíme veřejnost**, každého jednoho z vás, tedy nás, o opatrnost v soudech a kritický pohled na svět! Své názory musíme stále znovu konfrontovat s fakty, s vlastním svědomím i obyčejným selským rozumem. Jen tak nepodlehne primitivním pudům a zůstaneme důstojnými bytostmi obdařenými svobodnou vůlí. Nenechme se manipulovat podvodníky, kteří do nás zasévají falešné důvody ke strachu a sklízíjí jeho plody jen k vlastnímu užítku, ať jsou jím hlasy ve volbách či sledovanost médií. Nevěřme žádné senzaci. Pamatujme, že čím více je zpráva šokující či děsivá, tím dále bývá od pravdy. Ověřujeme si informace, které utvářejí naše názory – mnohdy stačí několik kliknutí na internetu, abychom odhalili lži, tváříci se jako spolehlivé zpravodajství. Neodvracejme se od cizího neštěstí! Je naivní a nebezpečné myslet si, že se můžeme uzavřít před světem a ignorovat jeho problémy. Naopak, čím aktivněji pomůžeme s jejich řešením, tím méně na nás v budoucnu dopadne. Zajímejme se o dění ve světě, snažme se porozumět skutečným příčinám zla a hledejme způsoby, jak mu společně čelit.

Velké nadšení obyvatel země ohně a ledu potvrzuje i Češka Pavla Waldhauserová, která na Islandu dlouhodobě žije. „Má to neuvěřitelnou odevzu. Lidé tam už nabízejí i letenky nebo se tam ozval i homosexuální pár, který by byl ochotný přijmout dítě uprchlíků,“ uvedla Waldhauserová a dodala, že i ona sama by uprchlíky ráda ubytovala. „Petici už podepsal i můj manžel,“ dodala.

Celou iniciativu podle ní zažehla ministryně sociálních věcí Eygló Harðardóttir, když reagovala na stížnosti veřejnosti. Islandanům totiž dlouhodobě vadí, že vláda se zavázala v současnou krizi přijmout pouhých 50 uprchlíků. „Kdyby s tím národ souhlasil, určitě bychom v této situaci udělali víc,“ prohlásila ministryně. Islandané pak reagovali touto iniciativou. Waldhauserová uvedla: „Kritické hlasy ohledně přijímání migrantů zde v podstatě neexistují. O žádných odpůrcích uprchlíků jsem na Islandu ještě neslyšela. Islandané jsou velmi tolerantní a rádi pomáhají ostatním.“

Pomoc chtějí i ti, kteří mají sami starostí víc než dost. „Jsem svobodná matka se šestiletým synem. Můžeme k sobě vzít ještě jedno malé dítě. Jsem učitelka a můžu tak děti učit mluvit, číst a psát v islandštině a zapojit je do islandské společnosti. Máme oblečení, postel, hračky a všechno, co dítě potřebuje. Samozřejmě bych zaplatila i za letenku,“ napsala Hekla Stefánsdóttir pod petici.

## IMIGRACE NEPATŘÍ MEZI LIDSKÁ PRÁVA, EVROPA PÁCHÁ SEBEVRAŽDU

- prohlásil Václav Klaus

Exprezident Václav Klaus zahájil školní rok v Lázních Bělohrad na Jičínsku. Před zářijovým parlamentem kritizoval postup Evropy v současné migrační krizi. Pozastavil se nad slovy rakouské ministryně vnitra Johannы Miklové-Leitnerové o omezení evropských dotací pro země, které odmítají přijímat uprchlíky. Upozornil rovněž na to, že její myšlenka se začala šířit západní Evropou.

„Mě zaujalo a pobouřilo, že to řekl i francouzský premiér a celá řada dalších politiků. Jestli chce Evropa spáchat sebevraždu tím, že bude přijímat neomezené množství uprchlíků, ať to dělá, ale ne s naším souhlasem. Měli bychom říct rezolutní ne,“ řekl Václav Klaus.

Pochválil odmítavý postoj současné hlavy státu k rakouskému výroku a vyjádřil přání, aby ho přijali i další čeští politici.

„Jestliže premiér Sobotka oznámil, že Evropská unie v září začne kontrolovat lodě ve Středozemním moři, musím říci, že je to důkaz nefunkčnosti celého evropského projektu. Evropa se rozhoupala s obrovským zpožděním. Masová imigrace trvá už přes rok,“

Zároveň odsoudil výzvu českých vědců, kteří v polovině srpna odmítli vyvolávání strachu a nenávisti vůči uprchlíkům. „To nejsou čeští vědci, těch je daleko více a já se mezi akademické pracovníky také řadím a považuji. To je skupinka politických agitátorů, kteří zneužívají vědecké tituly. Odvaha, že se označují za elitu národa a podobně, je jenom důkazem jejich naprosté beznaděje,“ nešetřil kritikou.

„Masová migrace vznikla jako falešná ideologie, že je jakýsi nárok, obecné lidské právo, potulovat se kdekoli po světě. Než se Evropa odváží říci, že to není lidské právo, plyne čas a situace je hrozivější a hrozivější. Toto uvažování se musí změnit. Do té doby se s imigrací nedá dělat nic,“ řekl žákům Klaus.

**Z**aklepala-li za války na dveře židovská rodina, někteří ji přijali. Riskovali životy své i svých dětí. Lze nepomoci běžencům? Nechceme být jako sup, který pozoruje, jak umírá dítě - pamatujete na tu fotografii? A na debatu, zda měl fotograf odehnat supa a přispěchat k děcku?

Pomoc je třeba promyslet. Můžeme se poučit z chyb vlastních i chyb zemí, které se cizincům málo věnovali. My se také nedostatečně věnujeme Romům, přesto, že stát na ně vynakládá velké peníze. /v

A hlas lidu podle všeho funguje. Do situace se vložil premiér Islandu Sigmundur Davíð Gunnlaugsson a slíbil, že se vláda bude zabývat uprchlickou krizí a pokusí se Islandanům vyjít vstříc, píše server Slate. „Věřím, že je mezi námi solidarita v této věci a měli bychom se tímto problémem zabývat. Jen musíme najít to nejlepší možné řešení,“ uvedl Gunnlaugsson.

## AKTUALITY



**Bohoslužby pro děti** jsou každou středu v kunčickém kostele v 17 hod.

**Vyučování náboženství** - rozvrh je uveden v kostelích a na web. farních stránkách.

**Biblické hodiny** - každý čtvrtek od 24. září v 19. hod. v kostele sv. Václava.

**Výstava „Jan Karski“ v orlickém kostele je prodloužena do konce září.** Výstava o životě a díle polského odbojáře, který jako kurýr polské exilové vlády předal v r. 1942 západním spojencům zprávu o situaci v okupované Polsku a snažil se je přimět ke krokům, které by zabránily vyvražďování Židů v koncentračních táborech. Výstava je zpřístupněna každou neděli od 9:45 do 11:30 h. nebo po dohodě na tel.: 731 402 236.

**Svatováclavskou slavnost** slavíme v pondělí 28. září. V 13 h. v kostele sv. Václava začíná bohoslužba, potom na zámecké terase (divadlo Víti Marčíka: „Šípková Růženka,“ vystoupí ZUŠ hudba, bohaté občerstvení ...) Za nepříznivého počasí bude kulturní program v kostele.

Čeká křesťanská akademie v Letohradě pořádá v evangelickém kostele v 19 h.:

### 3.10. přednášku

**Mgr. Petra Galluse, ThD. „O zlu“.**

**31.10. besedu s paní Věrou Sosnarovou,** hlavní postavou knihy „Krvavé jahody.“

Po příchodu Rudé armády, 17. května 1945 ji - čtrnáctiletou, desetiletou setru a maminku odvěklo NKVD na Sibiř do koncentračních táborů, stejně jako tisíce českých občanů. Maminka nepřežila, dcery byly propuštěny až po 18 letech. Vstupné: dobrovolné.

### Slavnosti výročí posvěcení kostela

Mistrovice	27. září
Červená	4. říjen
Lukavice	11. říjen
Kunčice	18. říjen
Letohrad	18. říjen
Orlice	25. říjen
Šedivec	25. říjen

### Výstava obrazů a básní Bohumila Duška

9. - 30.10. v městské knihovně.

**VI. ročník „Béháme pro Centrum pod střechou“** 10.9. v 15 hod. z Václavského nám. Výtěžek akce půjde na zakoupení vybavení do Centra pod střechou.

**Velká věda malému městu - přednáška RNDr. Jiřího Grygara, CSc.** astronoma a astrofyzika.

5.10. v 16 hod. v letohradském gymnasiu.

**Den knihy - Tvrz Orlice,** 19. září 9 - 17 hod. Vstupné: 150 Kč/dospělý, 110 Kč/důchodce, 70 Kč/dítě. Zábavnou formou se seznámíte s historií vzniku a výroby knihy! Spolu s tiskařem, knihařem a restaurátorem poodhalíte tajemství vzniku knihy v průběhu historie. Zalistujete si v Mattioliho herbárii z 16. století, vyzkoušíte Gutenbergův lis, poodhalíte tajemství litografie, poznáte předchůdce knihy a navíc si domů odnesete vlastnoručně vyrobenou knihu. V expozici můžete strávit hodinu, ale i celý den. Akce je vhodná nejen pro děti, ale i pro dospělé.

### Přátelství Boha křtem přijali

- 12.7. Václav Šplíchal  
Štěpán Stejskal  
12.8. Zlata Dolečková  
30.8. Klára Mikysková  
Nikola Kaválová  
Kryštof Čanda



### Lásku, úctu a věrnost si slíbili

- 18.7. Jana Šrubařová a Jindřich Kosek  
1.8. Michaela Hubálková a Tomáš Valenta  
8.8. Kateřina Adamcová a Daniel Merta



### Ke vzkrášení jsme provodili

- 10.7. Václava Šlezingra 62 let  
10.7. Josefa Gregárka 64 let  
16.7. Stanislava Moravce 85 let  
17.7. Růženu Motlovou 86 let  
2.8. Ivana Hercika 77 let  
9.8. Václava Žabu 83 let  
18.8. Ladislava Vágnera 75 let  
24.8. Jaroslava Hrdinu 81 let  
28.8. Petra Filipa 74 let  
31.8. Evu Adamcovou 72 let



## ZVONY

V šedivském kostele jsme nechali převést zvony, dosavadní zavěšení bylo primitivní. Převěšení stálo 41.503,- Kč.

Z dědictví paní Anny Kaplanové jsme dostali 22.000 Kč, zbytek doplatila farnost, Obec Šedivec pořídí elektrické zařízení zvonění.

## DĚKUJEME

**Děkujeme paní Anně Kaplanové a její rodině,** za dar 22.000 Kč na převěšení zvonů v šedivském kostele.

**Děkujeme panu Františku Novotnému** za nové rohože a vybudování jímek na čištění bot před dveřmi lukavického kostela.

**Barunce Náhlíkové a Jiřímu Jurenkovi** děkujeme za instalaci výstavy o Janu Karském. **Pánům Alfrédu Strejčkovi a Františku Derflerovi** děkujeme za literární večer o Karlu Starším ze Žerotína.

Naše farnost získala zpět v restituci les na Kunčicích. Myslivci poukazují nájem z honídeb místním školám. Souhlasíme s tím, aby nájem z našeho lesa myslivci školám předali.

## ZPRÁVY Z CHARITY

Oblastní charita pořádá v průjezdu fary v Letohradě na náměstí

**PODZIMNÍ SBÍRKA ŠATSTVA**  
**pátek 9. října: 14 - 17 h. sobota**  
**10. října: 9 - 11 h.**



Přijímáme čisté a použitelné sezónní oblečení a obuv, kojenecké oblečení, látkové pleny, nepoškozené nádobí (hrnce, talíře, příbory, hrníčky...), látky a větší zbytky látek do šicí dílny, povlečení a prostěradla, pletací jehlice a vlnu, hry pro děti, výukové knížky pro předškoláky, slabikáře.

Věci budou po vyřídění dále sloužit:

- sociálně potřebným rodinám
- lidem bez domova na Orlickoústecku
- klientům Pobytového střediska v Kostelci nad Orlicí

Oblastní charita Ústí nad Orlicí

### NEPÁL, TŘI MĚSÍCE POTÉ

*Charita ČR se jako člen mezinárodní charitní sítě Caritas Internationalis zapojila do pomoci obětem zemětřesení v Nepálu. Pomáhá také díky lidem, kteří přispěli do veřejné sbírky „Charita pro Nepál“ a díky vám všem, kdo každoročně přispíváte do Tříkrálové sbírky, z jejíž části se tvoří humanitární fond na pomoc do zahraničí.*

**Charita Nepál** - člen mezinárodní charitní sítě Caritas Internationalis, do níž patří více než 160 organizací včetně Charity ČR - pracovala s místními partnery a dobrovolníky, aby se pomoc dostala do deseti nejvíce zasažených míst země ještě před monzunovými dešti. „Naši pracovníci zajistili, navzdory všem překážkám způsobených sesuvy půdy a špatnému počasí, aby se podpora dostala tam, kde je nejvíc potřeba,“ řekl Manindra Malla, ředitel operačních programů Charity Nepál.

K dnešnímu dni obdrželo pomoc 294.980 lidí z 58.996 domácností. Charita Nepál jim poskytla materiály na postavení stabilnějších nouzových přístřešků, vodu a hygienické balíčky.

Ve vsi Chandani v oblasti Kavrepalanchowk odhodilo zemětřesení paní Mishri Nepal (74) na zem. Jak sama řekla, měla prý pocit, jako by její duše opouštěla tělo. Zachránila ji rodina a společně s dalšími přeživšími dostala pomoc od Charity Nepál, která se v oblasti zaměřila na distribuci vlnitých plechů, díky čemuž mohlo 314 domácností o 1.570 osobách zpevnit své dočasné přístřešky před náporom prudkých dešťů.

Otec Pius Perumana, ředitel Charity Nepál, sdělil: „Ačkoliv jsme zaznamenali teprve tříměsíční výročí, Charita Nepál spolu se svými partnery už plánuje v dlouhodobém horizontu. Víme, že jakmile skončí prvotní fáze pomoci, musíme lidem zajistit podporu, aby dokázali obnovit své životy, zdroje svých příjmů. Domy se musí postavit znovu, a lépe. Není jednoduché udržet si

naději, když je všechno kolem vás zničené, ale Nepálci byli a jsou velmi odolní a prokázali ducha spolupráce a soucitu se svými sousedy. Právě tyto projevy blahovůle obnovují naději na spokojený život v budoucnosti.“

Do pomoci v Nepálu se zapojily i další nejen evropské Charity. Česká Charita se připravuje s Charitou Švýcarsko na opravu či výstavbu škol.

#### **Veřejná sbírka „Charita pro Nepál“**

č. ú. 55660022/0800 u ČS, VS 107

Podle zprávy CHČR z 24.7.2015

www.svet.charita.cz

#### **ZÁMECKÉ IMAGINÁRIUM**

##### **V KOSTELCI N. ORL.**

Nenechte si ujít zajímavou výstavu na zámku v Kostelci nad Orlicí, na které můžete objevit svou ztracenou hravost dětství. Projekt výtvarníků spojených s Divadlem bratří Formanů (a nejen jich) vám představí svět cirkusáků, kejklířů, hraček, loutek a hýbadel. Ve třinácti místnostech uvidíte překvapující nápady a krásu. Třeba „hybohledy“ Pavla Macka - skříňky, kam lze nahlédnout kukátkem a rozhýbat přítom klíčkovou vnitřní mechanismus. Náměty scének uvnitř jsou opravdu rozmanité - od Ráje či Pekla až po Námořní katastrofu či Ladovu hospodskou rvačku.

Děti budou nadšené. A rodiče možná ještě o trochu víc....

Výstava potrvá do 25.10.2015, více info na [www.zamekkostelec.cz](http://www.zamekkostelec.cz) /M

#### **ZÁJEZD YMCA**

Vážení přátelé, místní sdružení YMCA Letohrad organizuje zájezd do Prahy dne 17.10.2015 s odjezdem v 8 hodin z náměstí v Letohradu. Hlavním bodem programu je účast na koncertu u příležitosti 55. výročí od založení Spirituál kvintetu v Paláci Lucerna, který začíná v 19 hodin. Zpívat budou také bývalí kolegové Spirituál kvintetu a vzácní hosté: mezzosopranistka světového jména paní Dagmar Pecková a Hradišťan s Jiřím Pavlicou. Zajištěny jsou vstupenky v hodnotě 790 Kč, cena za autobus 260 Kč na osobu, celkem tedy 1.050 Kč. V Praze budete moci využít volný čas individuálně nebo dle dohody společně. Přihlášky přijímá: Ludmila Stejskalová, Taušlova 448, Letohrad, e-mail: [lida.letohrad@seznam.cz](mailto:lida.letohrad@seznam.cz), tel.: 724 526 616. Těšíme se na společnou oslavu Spirituál kvintetu a připomínáme, že YMCA v České republice slaví v letošním roce 25 let obnovy činnosti a YMCA Letohrad 20 let od založení místního sdružení. *Lída Stejskalová*

#### **FESTIVALOVÍ NÁVŠTĚVNÍCI DAROVALI PENÍZE NA OPRAVU**

Na opravu kaple sv. Jana Nepomuckého na Kopečku přispěli návštěvníci koncertů Mezinárodního hudebního festivalu Letohrad 2015 částkou 24.043 Kč. Vybraná částka byla Společností F.V.Heka předána Řk. farnosti Letohrad. *Marta Vaničková*

#### **Poděkování**

Děkujeme charitní ošetrovatelské službě za pomoc a péči o naši maminku, paní Růženu Motlovou. Děkujeme p. Vladimíru Tomkovi, za jeho službu a každodenní návštěvu maminky, za povzbuzující slova a podporu. Děkujeme všem, kteří jste mamince cokoli dobrého udělali. *rodina*

#### **DĚKUJEME ZA SKAUTSKÉ TÁBORY**

Skautské tábory letohradského střediska Bratra Robina. Kolem třiceti vedoucích se první dva prázdninové týdny staralo o 200 dětí na čtyřech stálých tábořištích a letos i na prvním putovním táboře. „Skrze pestrý program získávají mladí lidé dobré návyky pro život ve společnosti a svou další činnosti ji prokazují nezištnou službu. Naše země takové občany potřebuje,“ tak mluvil o své zkušenosti se skautingem Václav Havel. Děkujeme všem organizátorům a vedoucím za obětavou starost o naše děti. /M



#### **JAK TÁBOŘILI DOSPĚLÍ SKAUTI?**

Skautství možná někomu připadá jako přezítka, nebo přinejmenším vyžití pro ty nejmladší, aby se jen neblákali. Pravdou ovšem je, že člověk, který se jednou skautem stane, jím už navždy zůstane. Dokazuje to i týdenní prázdninový výlet našeho letohradského „1. oddílu Roverů a Rangerů“ na řeku Ohři. Přestože většina jeho členů jsou už pracující a studenti vysokých škol, našlo si čas zdolat všechny nástrahy této řeky pod vedením Martiny Novotné kolem 20 lidí. Jezy, kameny ani déšť, který kompletně vytopil naše stany, nás nedokázaly zastavit od cíle. Pravda, někdy nálada upadala – zvláště, když si někdo nedobrovolně zaplavil po překlapaní lodi. Občas pro změnu chyběly síly, a naše kánoe se jen líně nechaly unášet proudem. I přesto všichni zvládli dojet do cíle v pořádku, možná s hladem a promočenými věcmi, ale taky s pocitem skvělých zážitků z cesty. Já jako „neskaut“ můžu nejlépe posoudit, jak dobré je v takové partě trávit čas. Občas mě skautská vynalézavost a praktičnost nechala stát s otevřenou pusou. Tím nejhlavnějším vždy byla dobrá nálada a přátelskost všech. Ostatně bez nich bych do pár dnů nesjplš umřel podvýživou nebo utonutím. No a dojmy účastníků poslední večer u ohně: „Bylo to skvělé!“ „Kam vyrazíme za rok?“ „Není tam ještě maso na přidání?“ *oddíl roverů a rangers*

#### **MRAVENCÍ VE STANU**

Společné letní táboření rodin s dětmi má své kouzlo. Rádi ho objevují rodiče, kteří mají

skautský věk dávno za sebou, i jejich děti, které obvyklé skautování teprve čeká. Porůznu tak vznikají skupinky rodin, více či méně propojené společnou skautskou minulostí nebo jen snahou se setkávat a společně prožít pár dní vytržených z každodenní rutiny domácnosti s dětmi. Na letní týden pod stanem jsme letos v srpnu vyrazili s několika rodinami z farnosti i my. Logistika takové výpravy je samozřejmě komplikovaná, takže jsme tábor rozbili nedaleko, konkrétně na louce v Písečné. Prozíravost tohoto rozhodnutí ocenili všichni, kdo z různých důvodů v nepravidelných intervalech pendlovali mezi táborem a domovem, ať už byl důvod jakýkoliv – zaměstnání, usychající skleník nebo dětské nemoci.

S určitou dávkou kreativity se podařilo připravit program tak, aby v něm našly uplatnění všechny děti, ve věku od jednoho roku do deseti let. Sportovní disciplíny, výtvarné aktivity, výlety, společné vaření, a v letošních vedrech především koupání měly úspěch přes den. Pravidelné večerní posezení rodičů po uložení dětí do stanů pak ukázalo, že pořád je o čem povídat, a to nejen o vlastních rodinách, zážitcích a plánech, ale i o životě farnosti.

Táboření (a další aktivity během roku) tak samozřejmě nejsou jen připomenutím tábornických dovedností. Mnohem více jde o rozvoj vztahů mezi dětmi i dospělými. Práce na budování vztahů ve farnosti napříč rodinami a příbuzenskými klany nikdy není dost. A tábornická kulisa k tomu nabízí příhodný prostor. Nultý ročník tábora pod vlajkou s Ferdou Mravencem tak jistě najde v dalších letech pokračování.

*za táborníky Josef Bernard*

#### **NEBUĎME HLUPÁČKY**

Pokud se trochu rozhlédneme po českých luzích a hájích, tak na kdekakém vhodném i méně vhodném inzertním místě můžeme číst reklamy typu: „Poskytujeme půjčky do 24 hodin, na telefonické zavrání...“ a podobně. Někdy bývá u nabídky ještě specifikováno: „Vhodné pro důchodce, ženy na mateřské dovolené“, či jinak - „Nepotřebujeme znát výši vašeho platu, konta, pomůžeme vám!“

Zní to nádherně. Bez jakýchkoliv záruk bezmála okamžitá dispozice s penězi, které sis nevydělal. Zaměstnaný, nezaměstnaný, prostě pohádka. Je jen na tobě, za co obnos utratíš, stačí pouze podepsat kus papíru.

Obratně hovořící sebevědomý elegán, říkejme mu pracovně třeba „finanční poradce nebankovního subjektu XY“, který je specialistou na finanční služby, tě přesvědčí. O tom, že společnost, kterou reprezentuje, ti pomůže z nesnází. Ujistí tě, že máš právo mít peníze na vše, co si představuješ mít.

Nemusíš absolvovat jednání s bankami, složitě porovnávat úrokové sazby, RPSN (roční procentuální sazba nákladů = tedy veškeré náklady, které jsou s půjčkou spojeny)! Nemusíš dokladovat své příjmy, majetek, svoji finanční

spolehlivost, schopnost dlouhodobě pravidelně splácet.

Sebevědomě se tvářící specialista, jež syje naučené fráze a paragrafy z rukávu, ti ukazuje onu částku, kterou právě teď potřebuješ a dole ve spodní části listu – místo k podpisu. Text, kterému nerozumíš, s tebou příliš nerozebírá – to se tak píše všude, to víte, těch nemožných zákonů je. Seznámí tě jistě s tím, jak velkou budeš muset měsíčně platit splátku, ale již nepropočítává, kolik společnosti zaplatíš celkově navíc. Ani ho nezajímá, jestli nemáš náhodou omezenou svéprávnost.

„Že se to teď v práci nějak houpe? Vždyť to není žádná velká částka, jste přece šikovný člověk – a když bude nějaký problém, tak ho spolu v klidu vyřešíme“. Specialista spěchá, má toho hodně. „To víte, paní, pane, o služby je zájem!“

U sotva zaschlého podpisu je malá větička typu, že smlouva byla uzavřena svobodně, srozumitelně, v žádné tísně či rozrušení, po uvážení... Hm. A byla? Často o tom přemýšlím. V paragrafu 1796, občanského zákoníku, se píše, že *neplatná je smlouva, při jejímž uzavírání někdo zneužije tísně, nezkušenosti, rozumové slabosti, rozrušení nebo lehkomyšlnosti druhé strany...* Těto neplatnosti se však poškozená osoba musí u soudu domoci. Jistě, zákon jí to umožňuje. Ale je-li dotyčná osoba svéprávná a podepsala-li v oné smlouvě, že stvrzuje své stanovisko na základě svobodného rozhodnutí, aniž by byla v tísně – pak je to těžké...

Před pár lety jsem slyšela výrok jednoho odborníka, který přednášel plnému sálu o problematice spotřebitelského práva. Na dotaz odpovídal: „Když je někdo hlupáček a takovou nevýhodnou smlouvu si podepíše – ať platí – já zastupuji druhou stranu (tedy ne hlupáčky)“. Jeho velké auto, s kterým později odejel, tomu odpovíдалo.

Lidé, kteří se ocitnou v *koridoru úzkosti*, protože nemají na zaplacení splátek z nevýhodně uzavřených půjček – ti svobodně a bez pocitu tísně obvykle neuvažují. Pokud jste v krizi – máte chtít nechťíc, tunelové vidění. Rychlost a styl jednání u uzavření okamžité půjčky tohoto psychologického rozrušení klientů využívá a zneužívá.

Co může pomoci? Při nenadálé ztrátě výdělků nepřistupovat k dalším půjčkám způsobem „vyloukání klínu klínem“. Nenechat se zmanipulovat! Rozumně zhodnotit své možnosti. Požádat o pomoc širší rodinu – s písemnou zárukou uznání dluhu. Uvažovat o konsolidaci dluhů s pomocí bankovních ústavů i za cenu nepřijemných jednání. Uvažovat o eventualitě oddlužení (osobního bankrotu). Především pak radím - s věřiteli písemně jednat o sjednání nižších splátek. Vždyť objektivní situace ztráty zaměstnání může potkat každého z nás. Nebudme hlupáčky a nenabíhejme na smeč chytráčkům.

*Občanská poradna, Jana Flídrová*

**B**ůh má své sídlo tam, kam mu dovolíme vstoupit. Můžeme být jeho svatyní, společníkem Boha.

## NÁŠ ROZHOVOR

VŽDYCKY SI ČLOVĚK MŮŽE VYBRAT...

*Vladka Mrňková z Jeseníku (56) píše básničky a pracuje v SONS Jeseník - organizaci, která napomáhá nevidomým a slabozrakým lidem.*

### Čím se zabývá organizace SONS?

Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých je spolek s celorepublikovou působností, máme téměř desetitisícovou členskou základnu. Tady na Jesenícku máme 72 členů a dalších dvacet lidí k nám dochází bez členství. Já jsem v pobočce zaměstnaná od dubna, ale šest let jsem tady pracovala dobrovolnický, podílím se hlavně na tvorbě našeho měsíčníku „Lorňon“. Scházíme se, pomáháme sobě i druhým. Teď např. připravujeme výstavu přáníček, která vyrobili naši klienti. Tady v SONS jsme všichni veselí - máme podobné problémy i podobný humor. A všichni tady přijdeme na jiné myšlenky...

### Jak narůstaly vaše potíže se zrakem?

Se zrakem mám problémy od osmi let, kdy jsem prodělala zánět sítnice. Začal se mi zhoršovat zrak, a v patnácti letech jsem měla devět dioptrií. Lékařka to moc neřešila, jen stále přidávala dioptrie. Mám dvě děti, dceru a o osm let mladšího syna. Když byl syn malý, zrak se mi dost zhoršil. Nemohla jsem třeba vůbec chodit za tmy ven, protože jsem od pouličních lamp viděla světelné záblesky, vypadalo to jak ohňostroj. Bála jsem se oslepnutí, a často jsem si nad svým malým Míšou posteskla: „Jak dlouho tě já ještě uvidím!?“ Známi tenkrát jeli zrovna do Zlína za primářem Stodůlkou, kapacitou v oboru, a řekli, ať jedu s nimi. Pan primář mě vyšetřil a navrhl operaci, což mě překvapilo, protože jsem žila v domnění, že můj stav je neřešitelný. Operací se mi zrak velmi zlepšil. Mám sice různé pruhy a stíny před očima, taky zákalky ve sklivci, kterým říkám medúzy, ale s tím stavem před operací se to nedá srovnat. Považuji to za zázrak...

**Na internetu máte v popisu organizace SONS mj. uvedeno: „Slepota není konec, slepota může být nový začátek, záleží jen na nás.“ I vy jste v životě prošla etapou, kdy jste se rozhodla, že nemoc vás nezlomí. Můžete o tom něco povědět?**

Já byla vždycky uzlíček nervů, i když to tak nevypadá. Vždycky jsem si všechno moc brala, a ačkoliv mě lidé kolem znají jako veselé stvoření, vnitřně tomu tak nebylo. V r. 2010 mně přišli na roztroušenou sklerózu, a tehdy se ve mně něco změnilo. „Tak tohle mě teda nedostane!“ řekla jsem si. Od té doby jsem jiná, a říkají to i lidé kolem mě. Tenkrát jsem se rozhodla, že mě RS nezlomí a hotovo... Když se budu hroutit, komu tím pomůžu?

**Vyzařuje z vás velký optimismus a dobrá nálada...**

Ano, protože k nim mám důvod. Vždycky si člověk může vybrat, jestli bude brát věci z té lepší stránky, nebo z té horší – to je jen na něm... Jezdím do lázní Klimkovice, kde se léčí



RS, a tam vidím různé případy – mladé lidi, kteří jsou na tom mnohem hůř... Ano, mám radost ze života. Na světě je přece hezky! Když mě lidi potkají, někteří si stěžují: „Tak co, Vladko, je to hrůza, musíme to vydržet, vid?“ A já jim odpovídám, že mně se na světě líbí. Nebo zas, že nemají peníze, a jak je všechno bolí. Na to jim se smíchem říkám: „Nečekejte na lepší časy, protože lepší časy už jsou...“

**Za básní „Potkal jsem orla“ je váš osobní prožitek?**

Pouze částečně. Ta báseň spíš vychází z toho, co vidím tady na SONSu. Chodí sem lidé, kteří nevidí vůbec, a mají v sobě velkou sílu...

### Jak dlouho píšete básničky?

Svůj první text jsem napsala někdy ve čtyřech letech, byla to písnička s takovou prazvláštní melodií... Kolem puberty jsem psala hodně básničky, a do osmnácti let jsem měla napsanou první básnickou sbírku „Láska v terénu“. Následovaly dvě další sbírky a teď píšu čtvrtou, která se jmenuje „Barevné světlušky“. Píšu pořád něco. Psaní mě baví a vždycky bavilo. Jednou jsem jela na recitační soutěž, kde jsem recitovala svoji vlastní báseň, ale s pseudonymem, a k mému velkému překvapení jsem se dostala přes okres a kraj až do Prahy, kde nás bylo sedmnáct z celé republiky. Jednou jsem se také účastnila soutěže, kterou vyhlásilo Mikroforum, a já byla druhá z 1.700 účastníků. Dokonce nějaký pražský herec - už nevím, kdo to byl - četl moji báseň v rádiu. Měly jsme z toho tehdy s maminkou velkou radost. No a mou srdeční záležitostí je každoroční zasedání v porotě recitační školní soutěže, kde přednášejí děti z celého Jeseníka a potom postupují dále. Mám tyto soutěže moc ráda, jen mi je líto, že nemohou získat nějaké ocenění všechny děti.

**V jakém rodinném prostředí jste vyrůstala?**

U nás se hodně kreslilo, malovalo, psaly básničky, pohádky, písničky... Oba rodiče byli moc hodní, vyrůstaly jsme spolu se dvěma sestrami v láskyplném prostředí. Děťství člověka ovlivní nepochybně. Moje maminka na mě měla velký vliv, byly jsme jako kamarádky, posilovala mě, kdykoli jsem za ní mohla přijít. Zemřela před šestadvaceti lety, ale pořád ji cítím vedle sebe. Tatínka taky. Samozřejmě byla spousta smutných věcí v životě, ale díky mamince šlo všechno snadněji. Měla jsem

*pokračování na str. 9*



## Potkal jsem orla

Potkal jsem orla  
a i když bych tolik, tolik chtěl,  
to, co je mu dopřáno, mně není,  
to, co on, já nikdy jsem neviděl.  
Letěl tak majestátně  
ve svém orlím fraku,  
a já se svými zbytky zraku  
jsem jeho dráhu sledoval.  
Co bude se mnou?  
Co se mnou bude dál?  
Ptal jsem se a sám sebe jen litoval.  
Orl se z výšin ke mně snes,  
když dosedl, řekl jsem:  
orle, mě to snad zlomí...  
Dokázal bys být nevidomý?  
Ty, který plný rozkoše  
střemhlav se vrháš z nebe  
na myši, lišky, hraboše?  
Co by sis počal, králi ptáků,  
kdybys byl náhle beze zraku?  
V tu chvíli orl, ptáků král,  
se na mě tiše zadíval,  
složil svá křídla, sklonil hlavu  
a řekl tato moudrá slova,  
v duchu je slyším stále znova:  
Co vlastně chybí ti, člověče?  
Myš nebo rejsek ti uteče,  
jinak však můžeš vše, co chceš,  
na co si jenom vzpomeneš,  
ke všemu není třeba zrak,  
aby ses dostal do oblak.  
Jsem sice orl, jsem král ptáků,  
však co bych si dal do zobáku,  
kdybys byl slepý? Odpověz!  
Ty můžeš mnohé, já jen létat,  
na dálku vidět kořist svou,  
však stejně tak jak mně  
i tobě svítí to samé slunce nad hlavou.  
Můj život řídí jenom zrak,  
ty můžeš vzlétnout do oblak, aniž bys viděl.  
Zakroužil, odletěl, a já se styděl.  
A pak jsem hrdě hlavu k nebi zved.  
V ten den smutný jsem byl naposled.

Vladka Mrňková

*pokračování ze str. 8*

třeba dceru za svobodna... pár dní před svatbou jsem se rozešla s jejím otcem, ale díky mamince jsem všechno přestála. Tatínek v té době už nebyl naživu, zemřel, když mi bylo dvacet let. Maminku miloval do poslední chvíle, a tohle si člověk s sebou nese celý život. Já jsem se vdávala v třiatřiceti letech, dcerce už bylo šest let a rodiče již nežili. Manžel Zdeněk si ze svého života přinesl svůj model rodiny, takže nesrovnalosti samozřejmě byly, to je přirozené. Máme ale velkou výhodu ve stejném smyslu pro humor. Je to paráda, když se lidi smějí stejným blbostem, když jsou naladěni na stejnou vlnu...

**Na co se těšíte?**

Minulý měsíc jsme vdávali dceru, tak se těším na vnoučata. Nemám kdovíjaké cíle. Chci být prospěšná druhým... /M

## Poslouchám

Pán Bůh mi nedal zrak  
a já se přesto se dívám,  
dívám se do oblak  
a s ptáčky písne zpívám.

Slunce mi stále svítí,  
motýlci mou tvář hladí  
a všude plno kvítí,  
vítr směr cesty radí.

Jindy zas vnímám šumění deště,  
jako lék duši mi hojí  
a já jen prosím – chtěla bych ještě,  
ta krása za žití stojí.

Pán Bůh mi nedal zrak,  
přesto však štěstí mám,  
dík, kamarádi moji,  
jsem tu a poslouchám...

Vladka Mrňková

## MOJI MATEMATIKU DĚTI MILUJÍ

Známý matematik a autor revoluční metody výuky tohoto předmětu Milan Hejný o svém způsobu vyučování, s nímž dobývá české školy, o závistí učitelů, podpásovkách a o tom, proč nevychováme děti k demokracii.

*Je to asi rok, co začal můj syn nadšeně chodit ze školy a mluvit o tom, že matematika je naprosto nejlepší předmět na světě. „Po kom to asi má,“ říkala jsem si a hrála mě pocit, jaký výjimečný úkaz se odehrává v naší rodině.*

*Po pár měsících jsem zjistila, že zdaleka není sám, matematiku zbožňuje celá jeho třída. Někteří dokonce prosí, aby mohli i o víkendů pokračovat v pracovních sešitech. A jakmile není matematika, zavládne zklamání.*

*Zatímco stát si láme hlavu nad tím, jak udělat matematiku zábavnější, a pláče nad špatnými výsledky letošních maturit, Hejného metoda se nenápadně rozšířila už na dvacet procent českých škol. V naprosté většině případů jsou z ní nadšeni nejen žáci, ale i učitelé a stovky dětí zažívají to, o čem si většina z nás mohla nechat zdát: radost z matematiky.*

*Devětasedmdesátiletý Milan Hejný mě pozval do svého panelákového bytu v pražských Stodůlkách. Přivítal mě skromný a velice přátelský muž, který nečeká, až ho osloví úředníci, neodrazuje ho závist kolegů, jde si za svým. Nenásilně a velmi úspěšně. Možná i díky své obětavé ženě Evě, která sedí po celou dobu rozhovoru s námi – a mně je čím dál tím jasnější, že tento muž došel tak daleko i díky její péči a lásce.*

**Pane profesore, čím to je, že tolik nemáme rádi matematiku?**

Ono se to zhoršuje pomalu, ale systematicky. A je to dáno tím, že způsob, kterým matematiku dětem prezentujeme, je pro většinu z nich nevhodný, dokonce bych řekl, že je kontroverzní. Dítě potřebuje výzvu, je tvořivé a chce hledat a budovat. Nechce jen imitovat



dospělého a reprodukovat to, co on mu řekne. Jenže častěji než tvořivost žádáme od dětí to, aby si osvoily postupy, které mu ukážeme. Když přijde tvořivé dítě, dostane fafku od vyučujícího, že zase něco vymyslí. A takové děti se pak stáhnou a orientují se jinak, protože nevidí v matematice příležitost pro rozvoj svého mozku. Jakmile ale přístup změním, děti začnou reagovat zcela jinak, baví je to, přitahuje je to. Ne možná všechny, ale počet dětí, které chtějí tvořit a objevovat, je výrazně vyšší než počet těch, kteří chtějí nacvičovat předepsané postupy. Tvořivé děti, kterých je většina, jsme dali k ledu. Je pochopitelné, že to jsou ty, které matematiku nemají rády.

**Učitelé ale tvrdí, že ne každý má na matematiku buňky a nelze ji naučit úplně všechny. Podle vás to tak není?**

Podívejte, ne každý umí zpívat. Já jsem toho dokladem. Přesto rád chodím na koncerty a muzika se mi líbí. A to díky učiteli, který mne učil v první a druhé třídě. Byl hudební skladatel a obohatil mne radostí z muziky. A o to jde, aby i děti, které, jak říkají učitelé, nemají buňky na matematiku, neměly z matematiky strach. Věděly, že dosáhnou o něco nižší úrovně, ale aby i jim přinášela matematika radost. A to by mělo být v každém předmětu. Na žáka, který má samé jedničky, společnost nahlíží jako na toho nejlepšího. Ale podívejte se, čeho ten člověk dosáhne, když mu je třicet nebo čtyřicet let. V roce 1954 jsem dělal přijímací pohovory na matfyz. Z matematiky i fyziky jsem měl na vysvědčení jedničky, z jazyků trojky. Jeden učitel mi řekl: „To je tvoje pozitivum. Ti, kteří jdou se samými jedničkami, si to třeba rozmyslí a půjdou na filozofii. Ale ty si to nerozmyslíš. Ty zůstaneš na této škole, ty jsi orientovaný na matematiku.“ A to je princip amerického školství, aby dítě bylo zorientované a vědělo: „Tady jsi dobrý, to můžeš rozvíjet.“ V mé třídě na základní škole jsem dělal týmové soutěže v řešení souboru úloh. Při dělení žáků do družstev byl o jednu dívku, která byla v matematice velice slabá, obrovský zájem. Ona totiž byla výborná organizátorka a její družstvo nikdy neztrácelo body tím, že by pracovalo chaoticky. Matematika té dívce ukázala, kde je její síla.

**To se krásně poslouchá. O to víc asi nerozumím tomu, proč si stále většina učitelů není ochotna přiznat, že jejich systém výuky je neefektivní a nemotivuje. Čím to je?**

To je velice těžká otázka, spíš asi pro psychologii a sociologii. Já vám mohu říct své naivní

názory. Když jsme se do této metody pustili, byl jsem překvapen, že se vůbec našla učitelka, která tak chtěla zkusit učit. To byla Jitka Michnová. A to mi dodalo energii, že má smysl v práci pokračovat. Později k ní začali chodit další učitelé a začali též tak učit. A nebyli to jen čerství absolventi, byly mezi nimi v podstatě penzistky, kterým se metoda zalíbila. Ovšem byli tam také učitelé, o kterých mluvíte vy, kteří se na to dívali s nelibostí a podezíráním. Tady je matematika po léta zaběhnutá, nějak se tu učí a nějaké výsledky přináší. A pokud půjdeme na kritéria, která jsme si nastavili dříve, přináší poměrně dobré výsledky. Pokud ovšem ta kritéria mírně změním, jako se to stalo teď u maturit, je to malér. Tam už to nefunguje. A jak jsem se nedávno dozvěděl, stávají se takové věci, že sám učitel matematiky zrazuje svoje studenty, aby si nevybírali matematiku k maturitě, ale raději volili cizí jazyk, protože se bojí, že dopadnou špatně, a výsledky jeho práce tak budou špatně hodnoceny.

#### **To je dost absurdní.**

Ano, to je absurdní pro studium. A pak je další problém a to je nízká sebedůvěra učitelů. Znáám učitele třeba v první třídě, kteří zkusí učit naší metodou, ale už po dvou měsících zjistí, že v sousední třídě žáci počítají rychleji. Takže metodu opouští a opět dávají dětem jen sloupečky s úlohami typu  $7 + 4$ . Takový učitel nevěří, že děti jsou doopravdy schopné vymyslet všechno samy. To, co špičkoví žáci odhalí a vymyslí, převezmou jejich kamarádi. Spolužák je při osvětlování matematiky často úspěšnější než učitel. Jednak je zde sociální rovnost, která dovoluje spolužákovi říct: „To je blbost“, což by si k učiteli nedovolil, a pak děti mají svůj jazyk a my máme svůj. My si myslíme, že ta naše matematika je dětem srozumitelná. Ale není to tak. Matematika podávaná dětským jazykem je pro ostatní žáky srozumitelnější.

**Máte pocit, že stát pracuje na systematickém zlepšení, nebo jsou to jen změny jako zavedení povinné maturity z matematiky a výkřiky typu: „Matematika musí být zábavnější“, jak zaznívá z ministerstva školství?**

Plně souhlasím s tezí, že matematika musí být zábavnější. Ale podle mého názoru není zavedení povinných maturit v souladu s myšlenkou, že matematika musí být zábavná. Když vám někdo nařídí, že musíte jít s hochem na rande, je to špatné. Zábavné je to, co chci dělat, ne to, co musím.

#### **Takže jdou tyto dvě věci proti sobě?**

Rozhodně nejsou tyto dvě teze v souladu. Matematika musí být zábavná... to je zbožné přání, které chtějí slyšet všichni. Dítě, které má z matematiky radost, bude z ní chtít i maturovat, protože se bude chtít předvést. Ale když je to dítě, které je na hraně, nepřipravuje se na matematiku, ale nervuje se. Místo toho, aby byl akcent na práci, zdůrazňujeme zkoušení. Abychom věděli, že tohle dítě je na jedničku a tohle na pětku. Ale to je naprosto nerealizovatelné! Není možné děcka zkoušet způsobem, že je vystavím jednomu testu a na

základě toho, jak dopadne, je ocajchnuju. Při testech totiž přichází na řadu i jiné faktory, třeba stres.

#### **Při testování, jak jste sám řekl, nezjišťujeme kvalitu myšlení. Jak tedy měřit úroveň dovedností?**

My s i musíme určit cíl testování. Je tím cílem určit, že František je nejlepší a Mařenka nejhorší? Domnívám se, že ne. Vracím se tím na začátek, cílem je ukázat dítěti směr: „Ano, ty jsi dobrý na matematiku, ty jdi na elektrotechnickou školu.“ A Mařenku, která je na matematiku horší, ale vyzná se v anglické literatuře, podporovat tam. A my bychom jako učitelé měli být solidární, a když vidíme, že Mařenka je špičková v literatuře, nedusit ji matematikou. Protože čas, který věnuje věcem, které stejně zapomenou, by se jí daleko lépe hodil pro angličtinu, ve které by postupovala dál. Tudíž musíme nastavit známkování tak, aby děti zaměřené na jednu oblast nebyly blokovány v oblasti druhé. K tomu ale český vzdělávací systém podle mě nesměruje. Já tím nemyslím, aby byly úzce zaměřené školy, to se mi nejeví jako šťastné. Komunita dětí by měla být heterogenní, ale náš přístup by měl být individuální. Dítě, které hoří pro archeologii, by mělo být podporováno. A jestli udělá chybu v diktátu v *i/y*? Tak udělá, ale to není podstatné. Když pak v Káhiře vykope nějaký hrob, přinese to naší zemi jméno a mezinárodní uznání. To, jestli měl špatně diktát, je zcela nepodstatné. Na Slovensku existuje spisovatelka Timrava – Božena Slančíková, dcera faráře, která neměla možnost chodit do školy, ale píše výborně. Nejenže neuměla pravopis, ale neuměla psát malé písmeno *b*. Takže třeba uprostřed slova měla napsané velké *B*. Spisovatelka, která je součástí maturitní otázky ze slovenštiny, by sama u maturity propadla. Jistě, je to extrémní jev, ale ukazuje to, jak dospělí nerozumí dětem. Nevíme, co s nimi máme dělat, aby šly nahoru. A je velmi dobře, že tady vznikají jiné školy, například teď Ondřej Šteffl (ředitel společnosti Scio) zakládá takovou jinou školu.

**Když ho zmiňujete, zrovna Ondřej Šteffl se velmi kriticky pustil do maturitních testů z matematiky, u kterých letos propadla necelá čtvrtina maturantů. Jsou podle něj neúměrně těžké. Viděl jste ty testy?**

Teď jsem je neviděl. Ono mě to trochu rozčiluje a já se tím moc rozčilovat nechci. No, pro děti, které jsou vychovávány v našem duchu, by testy těžké nebyly. Pro žáky vedené klasicke těžké byly. Test je totiž nastaven na myšlení, ale v klasických třídách se učili reprodukovat. Kdyby to byly testy na reprodukci, budou na tom naše děti hůř. Ale jak to budete měřit? Měřit tvořivost, když na ni žáci nejsou ve škole připravováni? Ta laťka by měla být níž.

**Vaší metodou se s velkým úspěchem učí dvacet procent škol. Vy jste nedávno na jedné přednášce řekl, že vás až děsí zájem o vaši metodu. Proč, když se ukazuje, že může být klíčem?**

Děsí mě to, že se někteří ředitelé škol zhlédli v této metodě, protože vidí úspěchy v jiné škole. A tak nařídí, že se od příštího roku

přejde na Hejného metodu. A teď mezi těmi dámami jsou dvě, které to zásadně odmítají, ale učebnice se nakoupí a jede se. To je násilí. A to je špatně.

#### **A to se vám stává?**

No jéje. A takové učitelky pak ukáží žákům, jak se která úloha řeší, aniž by děti nechaly, aby k tomu došly samy. A to je celé špatně.

#### **Nezmění přístup k dětem?**

Ne. Ale já tu učitelku vůbec neviním. Pokud totiž nenabude přesvědčení, nemá důvod něco měnit. A toho přesvědčení nabude jen ze zkušenosti, kterou zažije, když se přijde podívat do třídy, kde se naší metodou dobře vyučuje. A vidí, že opravdu funguje.

**Na školách, kam některý učitel přivede alternativní směr, jsou reakce různé. Někde to zachází až do extrémního nepřátelství. Učitelé se setkávají se závisť od svých kolegů. Máte takovou zkušenost?**

Jistě. Vždy když přijde s něčím novým, musíte s takovou reakcí počítat.

#### **Co vám pomohlo překonat tu nenávist?**

Děti. To mne drželo nad vodou. A dodnes mě i drží. Děti mě fascinují. Já jsem všelijaké podpásovky překonal díky tomu, že jsem viděl, že děti byly nadšené. A protože končím, musím zasvětit další mladé lidi.

**Nejen někteří učitelé se cítí ohroženi. Jak jste pochopila z reakcí, je to i část akademické obce. Předseda Společnosti učitelů matematiky a zároveň člen Jednoty českých matematiků a fyziků docent Eduard Fuchs například tvrdí, že vaše metoda rozhodně není pro každé dítě, jak říkáte vy. Nemyslíte, že i odtud jde pocit ohrožení?**

Je to nepochopení a to zdaleka není ojedinělý případ. Vezměte si třeba medicínu. Když Semmelweis zavedl umývání rukou, jak se na něj dívali. Nebo jak byl Darwin kritizován. Nebo Masaryk, když vystoupil proti rukopisům. Tím se s nimi nesrovnávám, ale tvrdím, že pravda je pravda a ta se prosadí.

#### **Takže nemáte strach o svou metodu?**

Vůbec nemám strach. Nemyslím si, že naše metoda bude na všech školách. A možná že to bude tak, jak je tomu v jedné škole v Praze na Barrandově, kde jsou dvě třídy, v jedné se jede klasicky, ve druhé naší metodou. Ale domnívám se, že naše metoda postupně ovlivní i ty kantory, kteří učí klasicky. Bude to vyžadovat čas, to nejde tak rychle. Když si vezmete fakulty, naše pražská a ostravská produkují už učitele, kteří tuto metodu ovládají. Jiné fakulty ne. Přesto i z těchto ostatních fakult se hlásí do našich letních škol studenti. V Brně, jak jsem slyšel, studenti požadovali tuto metodu, ale měli smůlu.

**Když má vaše metoda takové úspěchy, podílíte se na oficiální metodice?**

Ne. Oni mě občas pozvou na ministerstvo, ale nejsem v žádné pracovní skupině. Moje žena Evička to říká dobře, hádky berou člověku energii a já už moc času nemám. A ten čas, který zbývá, chci věnovat tomu, aby se dotáhly učebnice alespoň do osmé třídy. A abych zasvětil mladé, kteří budou pokračovat.

**Ani byste netoužil být v pracovní skupině?**

Určitě ne.

### Proč?

Co bych tam dokázal? Pracovní skupina vyřeší věci, které budou platné dva nebo tři roky. A pak přijde zase jiný ministr a jiná skupina. Ale to, co dělám já, je na desetiletí dopředu. To je daleko důležitější. A dobrá věc se prosazuje sama a já sám jsem překvapen, jak to jde rychle. Myslel jsem si, že to bude trvat dvacet nebo třicet let, než se ta metoda chytí. (Rozhovor s profesorem Hejným jsme vedli ještě před odvoláním ministra školství Marcela Chládky.)

**V podstatě všechny alternativní metody, i ta vaše, usilují o posílení zodpovědnosti u dětí, rozvoj tvořivosti, schopnosti argumentovat, rozhodovat se. Ale chce vlastně stát, aby tady takoví lidé byli? Ti samostatní, tvořiví, ti, kteří přemýšlí?**

To je výborná otázka. Za komunistu jsem si plně uvědomoval, že dělám diverzi nejhrubšího zrna. Samozřejmě že jsem z toho měl problémy a strana mi pak zakázala učit na ZŠ. Ale já měl z pekla štěstí. Tatínek jedné mé žačky byl vysoce postavený estébák. Až po letech jsem se dozvěděl, že ta holčička přišla domů s pláčem, že jim odvolali učitele. A její táta zavola Jozefu Lenártovi (vysoký funkcionář Komunistické strany Československa). A pak za mnou přišli ze strany, že to byl omyl. Od té doby se kolem mě chodilo po špičkách a nikdo nevěděl, proč má tak nespolehlivý tvor až takové zastání. Víte, ty děti, to je moje pátá kolona. Ty mě zachraňují. Úspěšnost svého vyučování jsem plně pochopil až po letech, kdy jsem se vrátil z Kanady na Slovensko a setkal jsem se s bývalými žáky. Tou dobou byl na Slovensku velkou hvězdou Vladimír Mečiar (bývalý slovenský premiér). Z těch mých žáků si ani jeden o něm nemyslel, že to je pro Slovensko dobré. Protože to byli lidé, kteří přemýšleli.

**Dalo by se říci, že ten systém nabouráváte i dnes?**

Nabourával Masaryk systém, když útočil proti rukopisům? Jeho zásada Nebát se a nekrást nebo Havlovo Pravda vítězí, to je vyšlapaný chodníček, po kterém já jdu a nic jiného nedělám. Takže se na to dívám spíš tak, že něco buduju, než že bych něco nabourával.

**Přesto, jaký prostor mají tito přemýšliví a tvořiví lidé, které vychovááte, v tomto systému?**

To záleží na tom, jak budou vzdělání. Povím vám jednu příhodu z Kanady, která na mě velmi silně zapůsobila. To byla moje velká lekce z demokracie. Bylo to před tamními komunálními volbami a my jsme šli s kamarádem nakupovat do supermarketu. Za kasou seděla mohutná černoška, ten můj kamarád byl takový drobnější, byli jako David a Goliáš. A jak tam stáli, laškovali spolu a ona najednou položila před sebe ruce a vážně se



ptá: „Pane doktore, mám volit Brauna, nebo McKenzieho?“ Jednoduchá žena, která ví, že reklamy oblbují a že se musí zeptat někoho vzdělaného. To je úcta ke vzdělání. A on se zamyslí a řekne: „Braun chce dát peníze do školek, jestli máte hodně dětí, volte jeho. McKenzie chce investovat do silnic. Pokud máte nové auto, volte jeho.“ Neřekl jí svého favorita. Prodavačka chvíli přemýšlela a řekla: „Já mám káru starou, ale moje sestra má sedm dětí, budu volit Brauna.“ Tak funguje demokracie. Že lidé buď myslí, nebo vědí, na koho se mají obrátit. Když jsme volili prezidenta, ukázala mi Evička článek, tuším v Respektu, kde bylo napsané: Hospoda za Zemana, kavárna za Schwarzenberga. Tam je pnutí, není tam porozumění. V té Kanadě je harmonie mezi tou černoškou, která by demonstrovala tu hospodu, a kavárnou, tedy mým přítelem. Protože jeden druhému věří, jeden druhého nepodkopává.

**Intelektuálové ohruňují nos nad hospodou, tak to u nás je. A obráceně. Ale ona ta demokracie a vzdělávání spolu úzce souvisí. Vy jste to nedávno demonstroval na příkladu demokratických Atén a nedemokratické Sparty. Náš systém vzdělávání jste označil za...**

... Spartu, to jste pochopila dobře. Je nedemokratický, jednoznačně. A následky jsou jasné z historie. Naše metoda je výchovou k demokracii, tedy k účtě, odpovědnosti a tvořivosti.

**Ten nedemokratický přístup je spojený s autoritativním přístupem učitelů, který na našich školách stále převládá. Není právě to problém, že učitelé nechťejí opustit autori-**

**tativní způsob chování k dětem?**

Za tím je strach. Ten vzniká tehdy, pokud se dostanete do situace, pro kterou nemáte vzorec chování. A třeba tvořivé děti znamenají pro některé učitele ohrožení. Představte si třeba, že šesták něco vymyslí a jen tak to plácne před učitelem a ten hned neví, jestli je to pravda, nebo ne. Ten učitel neví, že může zareagovat: „To je zajímavá myšlenka, co se zeptat třídy?“ Tito učitelé si myslí, že oni musejí mít vždy pravdu. A když ji nemají, je zle. Třeba taková sestra Hedvika na cyrilometodějské škole v Brně, ta se chlubí tím, že se naučila od dětí to, co neuměla.

**Proč se učitel stylizuje do role „já jsem nejchytřejší, já vím všechno“? To ne ten učitel, ale ta společnost do něj nacpala, že musí být nejchytřejší.**

**Takže si myslíte, že dítě má být pro učitele partnerem?**

Ano.

**A to je asi to, s čím má většina učitelů problém a myslí si, že to není možné.**

Ale jistě, že to jde. A těch učitelů, kteří tak děti berou, je čím dál tím víc. A hlavně jim to ve třídách funguje.

**I proto říkáte, že učitel matematiky nemusí být zas tak dobrý na matematiku?**

Jistě, matematiku objevují děti. Tím jsem ale nechtěl říct, že když je špatný, že to je lepší. Je dobré, když tu matematiku umí. Ale zcela rozhodující je, zda má rád děti. A až druhá věc je, jak tu matematiku umí. Když matiku neumí, neumí dostatečně rychle diferencovat, jakou úlohu dát, aby byli zaměstnaní ti lepší i ti slabší žáci. Pokud matiku umí, dokáže to. V našich učebnicích jsou různě těžké úlohy. A ti žáci si vyberou. A když učitel neumí vyřešit ty nejtěžší úlohy, jako sestra Hedvika, o které jsem mluvil, musí si být jistý, že ti nejschopnější žáci tu úlohu vyřeší. A oni dostávají obrovské sebevědomí! Domněnka některých Hedvičiných kolegyně, že si jí žáci nebudou vážit jako učitele a budou si myslet, že matematiku neumí, se naprosto nepotvrдила. Ta děcka jsou v osmičce a stále za ní dolézají, protože jsou si vědoma toho, kdo jim otevřel dveře do neznáma.

**Manipulují učitelé dětmi?**

Určitě, bohužel. Přijdete do třídy, učitelka vykládá, pokládá otázku, hlásí se dva žáci, ona vyvolá třetího, ten neví, koktá. Nebo je dítě u tabule a pořád se strachem sleduje učitelku. V našich třídách sleduje dítě ostatní spolužáky, jestli rozumí. Ten tlak učitele je, já jsem autorita, vy mě budete poslouchat.

**Napadá mě, jestli by fakulty neměly lépe zkoumat talent pro učitelskou profesi.**

Když jsem učil malé děti a zároveň na vysoké škole, jezdili jsme s dětmi na výlety. A na ty jsem bral třeba čtyři posluchače z fakulty. Jdeme z výletu, kolem dvou studentů hrozen dětí a kolem těch dvou zbývajících není nikdo. To

je zkouška. Já pak k těm samostatně jdoucím studentům jdu a ptám se, jestli si zvolili dobře svoje zaměstnání a jestli budou šťastní. Nevěřím na jednorázové testy, ale věřím na test přes děti, ten je velice spolehlivý.

Milan Hejný (79), Magazín Pátek LN

**M.H.** se narodil 23. května 1936 v Martinu. Absolvoval na Matematicko-fyzikální fakultě UK, potom působil na ČVUT v Praze, VŠD v Žilině, MFF Univerzity Komenského v Bratislavě. Od roku 1991 přednáší na Pedagogické fakultě UK v Praze. Působil také jako hostující profesor na Concordia University v Montrealu v Kanadě a půl roku na Central Michigan University v USA. Lásku k matematice v něm probudil jeho tatínek matematik Vít Hejný, který vytvořil metodu výuky matematiky, již Milan Hejný se spolupracovníky později rozpracoval a sám podle ní řadu let učil na základní škole. V devadesátých letech byl náměstkem slovenského ministra školství. Po přesunu do České republiky začal jeho tým rozpracovávat Hejného metodu, zaměřenou na budování sítě mentálních matematických schémat, která si každý žák tvoří řešením vhodných úloh a diskusí o svých řešeních se spolužáky. V roce 2013 založil obecně prospěšnou společnost H-mat, která má rozvíjet a šířit jím a jeho otcem započaté dílo. O Hejného metodu se zajímají v Itálii, Řecku, Finsku, Švédsku, Polsku a na Slovensku. Ve dvou posledně jmenovaných zemích se již pilotují učebnice. V Česku se vyučuje s velkým úspěchem na dvaceti procentech škol. Dítě potřebuje výzvu, je tvořivé a chce hledat a budovat. Nechce jen imitovat dospělého a reprodukovat to, co on mu řekne. Jenže častěji než tvořivost žádáme od dětí to, aby si osvojily postupy, které jim ukážeme. Děti. To mne drželo nad vodou. A dodnes mě i drží. Děti mě fascinují. Já jsem všelijaké podpásovky překonal díky tomu, že jsem viděl, že děti byly nadšené.



#### JAK FUNGUJE HEJNÉHO METODA

Dokázáte říct, kolik oken máte ve svém bytě? Možná vám to chvíli potrvá, ale za chvíli budete znát odpověď, protože máte schéma svého bytu v hlavě. I děti mají svá schémata. Hejného metoda nestaví na memorování vzorců a nacvičování standardních úloh. Naopak učí děti, aby samy nacházely řešení, diskutovaly o nich se svými spolužáky a budovaly si tak síť těchto matematických schémat a vyvozovaly z nich důsledky. Učitel nepředkládá řešení, jak je tomu v tradiční výuce, naopak dává prostor dětem a nechává je, aby k řešení došly samy a prožily tak radost ze svého objevu, radost z matematiky. Jednotlivé matematické jevy nejsou ve výuce izolované, naopak jsou uloženy ve známém schématu. Profesor Hejný také klade velký důraz na rozvoj osobnosti dítěte. Nechce, aby sebou děti nechaly v životě manipulovat. Proto učitel ve výuce nepředává hotové poznatky, ale učí děti především argumentovat, diskutovat a vyhodnocovat. Děti pak samy vědí, co je pro ně správné, respektují druhého a umí se rozhodovat. Nesou i důsledky svého konání. Učitel nevystupuje autoritativně, je pro dítě průvodcem.

Více o Hejného metodě na [www.h-mat.cz](http://www.h-mat.cz)

#### OPRAVA NA KOPEČKU

Další etapa generální opravy letos pokračuje odvodněním nádvoří a položením nové dlažby. Od Ministerstva kultury jsme letos dostali 900.000 Kč, ale to by vystačilo jen část prací. Teď se nám podařilo získat z MK ještě navíc 2 miliony Kč. Tím ale naroste naše spoluúčast, sháníme ještě 200.000 Kč. Celé nádvoří bude letos opraveno. Od Krajského úřadu jsme po odvolání získali peníze na restaurátorský průzkum kamených prvků na Kopečku a na průzkum vnějších omítek kostela sv. Václava. /v

**K**řesťanství pokládáme za větší kulturu než islám. Proč si netroufnout případným uprchlíkům ukázat krásu křesťanství? Třeba ji přijmou za vlastní. Nebude na naší straně Kristus? /v

#### Srpnová krajina 2015

Tak vysoko plují srpnové mraky nebem jak všechna předsevzetí našich dní. Jak krajíc chleba mazaný medem – stíny se navečer rozlijí do polí.

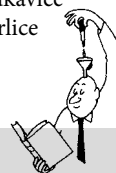
Krajina ležící, vyprahlá, suchá předala plody svých žní. Jen pokorná Rút s příslibem, s nadějí spěchá – by předběhla svítání...

Bože, kéž bychom k cizincům nebyli zlí ani naivní!

Jana Flídrová

#### K přípravě na bohoslužby o nedělích a svátcích

sobota 12.9.	18 h. Lukavice
<b>neděle 13.9.</b>	<b>24.v mezidobí</b>
7.15 h. Letohrad	Iz 50,5-9a Ž 116
8.45 h. Mistrovice	Jak 2,14-18
10.15 h. Orlice	Mk 8,27-35
sobota 19.9.	18 h. Mistrovice
<b>neděle 20.9.</b>	<b>25.v mezidobí</b>
<i>sbíрка na církevní školy</i>	
7.15 h. Letohrad	Mdr 2,12-20 Ž 54
8.45 h. Lukavice	Jak 3,16-4,3
10.15 h. Orlice	Mk 9,30-37
sobota 26.9.	18 h. Lukavice
<b>neděle 27.9.</b>	<b>26.v mezidobí</b>
7.15 h. Letohrad	Nm 11,25-29 Ž 19
8.45 h. Mistrovice	- posvícení
10.15 h. Orlice	Jak 5,1-6 Mk 9,38-48
<b>pondělí 28.9. Slavnost sv. Václava</b>	
13 h. kostel sv. Václava, pak bohatý program na zámecké terase	
sobota 3.10.	17.30 h. Červená - posvícení
18 h. Lukavice	
<b>neděle 4.10.</b>	<b>27.v mezidobí</b>
7.15 h. Letohrad	Gn 2,18-24 Ž 128
8.45 h. Lukavice	Žid 2,9-12
10.15 h. Orlice	Mk 10,2-16



**Okénko do farnosti** - Vydavatel Farnost sv. Václava v Letohradě

Adresa redakce: Václavské náměstí 57, 561 51 Letohrad, tel. 465 620 357 • Redakce: Václav Vacek, Iva Marková, Miloslava Šejvlová, jazyková úprava Jana Kalousková • digitální podobu naleznete na [www.letohrad.farnost.cz](http://www.letohrad.farnost.cz)  
Rejstříkové č. MK ČR E 12797 • Sazba: JPG, Tisk: Grantis s.r.o. tel. 465 525 741